

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-04-12
Besvaras senast
2016-04-27

Till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:543 Ändrade regler med anledning av vattenbrist på Öland och i Kalmar län

Kalmar län ligger i så kallad regnskugga efter det småländska höglandet och har därför en relativt låg nederbörd. De norra och södra delarna av Öland är bland de torraste platserna i Sverige. Vinden är ofta hård, och ön ligger i topp i solligan över sommarens soltimmar. Klimatanalyser visar att det i framtiden generellt kommer att bli torrare i hela länet, framför allt under sommarhalvåret. På Öland kommer det att bli torrare under hela året. Studien visar också att tillfällena med höga flöden och översvämningar till följd av skyfall kan komma att öka samtidigt som det kommer att bli stor risk för brist på vatten under sommarhalvåret. Pågående prospektering och borrning efter fossilgas i området riskerar också att påverka grundvattnet negativt.

Samtidigt växer vattenbehovet i och med fler anslutningar till kommunalt vatten, en ökande livsmedelsproduktion och en växande besöksnäring. Regionalt pågår en diskussion om behov av samhällsberedskap och en anpassad lagstiftning vid extrem torka, en beredskap motsvarande den som finns vid översvämningar.

Efter två torra vintrar är nu grundvattennivåerna på Öland extremt låga. Beräkningar visar att om även 2016 och 2017 blir torrår kommer grundvattennivåerna att vara en till två meter under det normala vid slutet av 2016 och två till fyra meter under det normala vid slutet av 2017. Avsaknaden av påfyllning i vattenmagasinen har lett till en mycket ansträngd situation såväl i va-systemen som i enskilda vattentäkter. Förberedelser för att dämna upp mer vatten på Öland pågår på flera platser, och ytterligare undersökningar om nya uttagsplatser genomförs. Även avsaltningsanläggningar för vatten från Östersjön diskuteras.

En bidragande orsak till problemen är att det i dag sker en snabb avrinning av ytvatten till diken och vattendrag ut i Östersjön. Detta är en följd av att skog, ängsmark, mossar och sjöar dikades ut i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Många naturliga vattenreservoarer försvann i och med detta. Dagens lagstiftning är också framför allt utformad i syfte att hantera behovet av markavvattning.

Men med den problematik som beskrivs ovan med tilltagande vattenbrist och torka uppstår även ett större behov av att kunna skapa och reglera både

tillfälliga och långsiktiga vattenfördröjande åtgärder. Det handlar om dämning för påfyllnad av ytvattentäkter, för att få vatten att stanna kvar i en våtmark för att infiltrera till grundvatten och även för att få markvatten att stanna kvar på åkermark för en tryggad skörd.

Gällande vattenlagstiftning medger inga undantag för dämmande åtgärder, inte ens vid force majeure. I den proposition om en ny vattenlagstiftning som regeringen aviserat finns därför ett akut behov av att särskilt uppmärksamma svårigheterna med att använda dagens regelverk i händelse av långvarig torka.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga klimat- och miljöministern:

Är ministern beredd att ta initiativ för att skyndsamt anpassa regelverket, som i dag huvudsakligen är inriktat på markavvattningsperspektivet, så att denna akuta problematik med torka och vattenbrist kan hanteras inom den kommande propositionen?

Är ministern beredd att ta initiativ till att med statliga medel eller insatser stötta till exempel motsvarande geundersökningar med flyg som på Gotland varit viktiga för att finna nya vattenreservoarer?

Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att säkerställa att grundvattnet i området inte ska påverkas negativt genom prospekteringar och borrhning efter fossilgas?

.....

Anders Åkesson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors